

Saumausalalan uranuurtaja

Reijo Korhonen oli aikanaan yksi Suomen ensimmäisistä saumareista. 75-vuotiaan ammattilaisen tietotaito on edelleen kovaa valuutaa.

TEKSTI JA KUVA: TERHI PÄÄSKYLÄ-MALMSTRÖM

Ennen saumariksi ryhtymistä nuori Reijo Korhonen ehti kokeilla monia ammatteja. Selvää oli vain se, että rakennusalalle hän ei halunnut.

– Olin sahatyöntekijänä Nurmeksen sahalla, apulaismylärinä Vehnä Oy:n myllyssä ja myymälänhoitajana pohjoiskarjalaisessa osuusliikkeessä. Helsinkiin muutettuani pääsin töihin VR:lle, josta yksi kaveri narrasi minut rakennuksille, Korhonen kertoo yli puolen vuosisadan takaisia tapahtumia.

– Olin aina iltarukouksessakin toivonut, että kunhan ei vaan rakennuksille tarvitsisi lähteä, mutta sieltä minä itseni eräänä lauantaina löysin.

Elettiin vuotta 1963 ja Tapiolan Hakalehtoon rakennettiin yksiä Suomen ensimmäisistä elementtitaloista. Samalla syntyi myös runsaasti tiivistettäviä saumoja.

– Malmössä toimiva ruotsalaisfirma Onsa oli kehitellyt Hydroflex-nimisen kaksikomponenttisen vesiliukoisen saumaustuotteen, jolla Hakalehdossa aloitettiin, mutta se ei kestänyt suomalaisia olosuhteita. Tämä todettiin parin-kolmen vuoden päästä, jolloin se valui aurinkoseinällä kuin vanha räkä, Korhonen muistelee.

– Samoihin aikoihin alkoikin tulla markkinoille jo polysulfidikumipohjaisia saumaussmassoja, kuten Thiotet ja Bostik.

Noihin aikoihin saumareita oli Suomessa vain kourallinen.

– En tiedä, kuka oli ensimmäinen ja kuka toinen, mutta tuskin meitä edes viittä oli. Työskentelin Hakan työmaalla rakennusmestari Kauno Pollarin kirjoilla, ja kehitelimme yhdessä hänen kanssaan toimivia saumaustapoja. Onsan Suomen-konttorin markkinamies Pentti Raitalinna perusti vuonna 1964 oman yrityksen Erkki Paavelan ja Erkki Sainion kanssa. Hekin olivat jollain tapaa mukana kehittäelyssä.

Materiaalit ja saumaustekniikat kehittyivät yrityksen ja erehdyksen kautta.

– Saumausaine pursotettiin fyysisellä voimalla saumoihin. Tasoittamista varten vuoleskelimme omenapuun oksista erilevyisiä tikkuja, jotka sitten kasteltiin saippualliuoksella. Ne luistivat hyvin ja tekivät tasaista jälkeä. Oikein pahassa paikassa nuolaisimme tikkua ja hyvin toimi niinkin.

Kun Korhonen kelkalla keikkui

Korhosen aloittaessa ei nykyaikaisista turvavarusteista ollut vielä kuultukaan.

– Olin urheilullinen kundi, joka ei pelännyt korkeita paikkoja. Vesipeltejä pitkin mentiin ja ikkunat avattiin etukäteen, että saatiin niiden rakenteista ote, hän kertoo.

Avattujen ikkunoiden kautta liikuttiin myös työskentelytelineeltä toiselle. Telineet eli kelkat roikkuivat paksujen köysien varassa. Kattoköydet kiinnitettiin mahdollisuuksien mukaan räystäään yli vastakoukkujen avulla tai vedettiin katon yli talon toiselle puolelle ja solmittiin siellä parvekekaiteisiin.

– Yhtenä aamuna olin kelkassa ja ihmettelin, kun se alkoi yhtäkkiä vavahdella. Kun vavahtelu ei ottanut loppuakseen, menin ikkunasta sisään ja löysin vihaisen siivoojarouvan aukomassa kaiteeseen sidottuja solmuja. ”Kuka tänne tämän köyden on sitonut”, rouva manasi. Onneksi ennätin ajoissa paikalle, Korhonen pudistelee päätään.

Kolme kertaa kävi silti niinkin, että kelkka petti ja Korhonen putosi.

– Kontulassa, Keinutien päässä, rakennettiin kolmikerroksisia taloja. Kollega meni katolle kiinnittämään köysiä, mutta joutui ankaran raekuuron yllättämäksi. Homma jäi kesken ja viesti siitä ei koskaan kulkenut minulle saakka. Kun kuuron hellitettyä pääsin ylös, kelkka nyrjähti pystyyn ja se oli menoa. Onneksi matka tyssäsi jo kolmen metrin päästä, kun rojahdin talon sisäntulolipan päälle, konkarisaumari muistelee.

Toisella kertaa, aivan työn loppumetreillä, kelkka jälleen kippasi. Sillä kertaa Korhonen laskeutui onnekseen multa-kuorman päälle.

Kolmannella kerralla olosuhteiden pakosta vinoon vedetyt köydet luiskauttivat kelkan paikoiltaan.

– Silloin sain kelkasta kiinni, enkä pudonnut maahan asti. Se kuitenkin harmitti, että sain vesipöntöt ja kitit niskaani, Korhonen hymähtää.

– Sitä olen kuitenkin monesti sanonut, että olen erityissuojeluksessa. Pitää olla kiitollinen, että saan kaikesta huolimatta olla tässä ja nauraa tilanteille, jotka olisivat voineet päättyä

Reijo Korhosen kynästä ovat peräisin myös saumausalan ensimmäiset hinnoitteluperusteet. – Vuonna 1965 istuin yhtenä iltayönä Pentti Raitalinnan kanssa Kappelin terrassipöydän ääressä Esplanadin puistossa. Silloin sovittiin tietyt hinnoitteluperiaatteet, joista on varmaan vieläkin joitakin jäämiä jäljellä.

paljon huonommin. Niin kävi myöhemmin kolmelle tutulle saumarille, jotka menettivät henkensä vastaavissa tilanteissa.

Loiva lasku eläkkeelle

Ennen vanhaan saumaustöitä tehtiin myös talvisin.

– Pakkasella köydet olivat niin jäykkiä, ettei kelkkaa saatu kahteen mieheen hinattua ylös. Silloin oli ostettava kahvipal-kalla nuoria kavereita apuun, Korhonen kertoilee.

– Kolmenkympin pakkasissakin saumattiin. Huurteiset saumat lämpöpuhallettiin, kuivattiin ja primeroitiin. Kun tehtiin huolella ja hyvin, oli satavarma, että saumaus kesti. Itse asiassahan kova pakkaneen on mitä parasta saumausai-kaa: pakkasessa saumat ovat kaikkein laajimmillaan, joten lämpötilan noustessa kaikki rasitukset ovat puristusrasituksia, jolloin sauman tiiviys vain vahvistuu.

Korhonen kertoo aina olleensa pilkuntarkka työnsä laa-dusta ja toteaa, että hänen tekemiään saumoja on maailmalla vieläkin.

– Eiväthän tuon aikaisetkaan saumat kestäneet paria-kolmeakymmentä vuotta pidempään, mutta poikkeuk-siakin oli. Minun mielestäni Keilaniemessä sijaitsevaa Raaden hammasta ei vielä ole saumattu uudestaan, Korhonen viittaa

nykyään paremmin Fortumin pääkonttorina tunnettuun, 70-luvun puolivälissä valmistuneeseen rakennukseen.

– Kun Raaden hammas valmistui, tarkastin sähkökelkalla henkilökohtaisesti joka ikisen sauman.

Tätä nykyä pitkän linjan saumarilla on mittarissa 75 vuotta, mutta työnteko maistuu edelleen.

– Kyllähän minä kymmenen vuotta sitten jäin varsinaisesta työstä eläkkeelle, mutta teen sitä loivaa laskua, mies myhäilee.

Vuodesta 1994 alkaen Korhonen on ollut tekemisissä rakennusalan aikuiskoulutuksen kanssa.

– Tänäinkin olen heti haastattelun jälkeen lähdössä arvi-oimaan näyttötutkintoja, Korhonen kertoo ja sonnustautuu valokuvausta varten arvioijan keltaiseen huomioliiviin. Sitten hän tallustaa autonsa luo ja heittää arviointihommissa tarvitsemansa tavarat kyytiin.

– Viisi vuotta olen nyt ollut lopettamassa, mutta aina tuodaan esimerkki Pohjois-Suomesta, jossa väitetään olevan hommissa vielä yhden 85-vuotiaan kaverin. Ehkä palataan asiaan sitten kymmenen vuoden päästä, jos Luojalla ei ole tiukempaa aikataulua, hän nauraa hyvästiksi ja kaasuttaa kohti työmaata. ■

DUUNIVARUSTE

TYÖVAATTEET, TEKSTIILIPAINATUKSET JA VARUSTEET

 Maalarimestarien Oy